

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร MBU Education Journal

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566

Vol. 11 No. 2 July – December 2023

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการด้านการศึกษานักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการด้านการศึกษา
3. เพื่อนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาเชิงพระพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษา

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

248 หมู่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

การเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

(ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน)

(ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม)

พิมพ์ที่

ทางหุ้นส่วนจำกัด J.PRINT ถนนมหาราช แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร

กรุงเทพมหานคร 10200

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ได้รับการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะสาขาวิชาหรือมีความสัมพันธ์ การตีพิมพ์จะต้องได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการเป็น

ที่ปรึกษา

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.
พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, ผศ.ดร.
พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.
พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

พระครูศรีวิระคุณสุนทร, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

พระครูวินัยธรสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.
พระมหาพิเชษฐ์ อุตตานุรฤกษ์, ดร.
ดร.กฤตสุขิน พลเสน
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว
ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ
พระมหาขวัญชัย สิริวิโร, ดร.
รศ.นิลรัตน์ กลั่นจันทร์
ผศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา
ผศ.ดร.อาชว์ฤทธิชัย น้อมเนียม
ผศ.ดร.โกวิท พิมพ์พวง
รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฝ่ายประสานงานและฝ่ายจัดการ

พระจักรพรรดิ์ จกภทโท, ดร.
นายชนมกร ประไกร

พระมหาเกรียงไกร สิริวฑฒโน
นายมงคล สารินทร์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระราชรัตนมงคล, ผศ.ดร.
พระปริยัติสารเวที, ดร.
พระครูสุนทรธรรมโสภณ, รศ.ดร.
พระมหาวิระศักดิ์ อภินนทเวที, ดร.

นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศ.ดร.องอาจ นัยพัฒน์
รศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก
รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์
รศ.ดร.อุษาพร กลิ่นเกษร
รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา
รศ.ดร.อำพล บุคตาสาร
รศ.ดร.ชนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ
รศ.ดร.พชรวิทย์ จันทศิริ
รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธริรัญ
รศ.ดร.เอกนถน์ บางท่าไม้
รศ.ดร.บุญจันทร์ สีสันต์

รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก
ผศ.ดร.บุญมี พรรษา
ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ
ผศ.เชาวลิต ผู้ภักดี
ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ จันทอยู่
ผศ.อดุลย์ ไกรเล็กทิม
ดร.ครรชิต แสนอุบล
ดร.นฤมล พระใหญ่
ผศ.ดร.สุมิตรา ต่านพาณิชย์
ผศ.ดร.ณัฐพัชร วรพงศ์พัชร

ผศ.ดร.วาปี คงอินทร์
ผศ.ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ
ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์
ผศ.ดร.พิธิบูลย์ กาญจนพิพิธ
ดร.มงคล จิตรโสภิน
ดร.วิสิทธิ์ มะณี
ดร.สมชาย เทพแสง
ดร.นีนนาท จุลเนียม
ดร.อรัญญา เยาะห์รี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยรังสิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศิลปากร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยมหิดล
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
สถาบันเทคโนโลยีนิวตกรรมทางการศึกษา
และการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยนครพนม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยเกริก
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.สร้อยญา แสงอัมพร
 รศ.ดร.ไพโรจน์ บัวสุข
 รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง
 ดร.บรรจง ลาวะลี
 ดร.พรทิวา จุลสุคนธ์
 ผศ.ดร.ตระกูล ชำนาญ
 ผศ.ดร.อุเทน ลาพิงค์
 ผศ.ดร.ณรงค์ศักดิ์ ลุนสำโรง
 ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์
 ดร.พันธุ์ธัช ศรีทิพันธุ์
 ดร.กฤตสุขชิน พลเสน
 ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว
 ดร.สุชาสินี แสงมุกดา
 ดร.สุมานพ ศิวรัตน์
 นายพนมนคร มีราคา
 นางสาวซัชชญา ตรีทวีวงศ์กุล
 นายบัญชา ธรรมบุตร
 นายกิตติพัฒน์ ทาวงค์ษา
 นายรักษทวี เกาโต
 ว่าที่ร้อยตรี ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ
 นายชนมกร ประไกร
 นายมณฑียร มนตราพิบูลย์
 ว่าที่ร้อยตรีหญิง วาริณี โสภาจร
 ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

วิทยาลัยศรีธรรมมาศไกรราช
 วิทยาลัยอีสาน
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยร้อยเอ็ด
 วิทยาลัยล้านนา
 วิทยาลัยล้านนา
 วิทยาลัยล้านนา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยศรีล้านช้าง
 วิทยาลัยศรีล้านช้าง
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยอีสาน
 วิทยาลัยอีสาน
 วิทยาลัยอีสาน

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2566) ได้จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการ การศึกษาของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาและสหวิทยาการด้านการศึกษาร่วมยังนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาเชิงพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษา โดยบทความทุกเรื่องได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลายสถาบันการศึกษา โดยบทความวิชาการ บทความวิจัยประจำฉบับนี้ มีงานเขียนที่ความน่าสนใจประกอบไปด้วยข้อบทความวิจัยและบทความวิชาการที่สามารถนำไปสู่กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ของนักวิจัยและนักวิชาการ เป็นผลงานที่มีคุณภาพผ่านการอ่านตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำเรื่องละ 3 ท่านเป็นอย่างน้อย เพื่อให้ได้บทความที่มีคุณภาพ นำเสนอต่อผู้ที่มีความสนใจนำไปต่อยอดความรู้ที่มีอยู่เดิม จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ฉบับนี้ จะมีคุณค่าทางวิชาการที่แพร่หลาย มีประโยชน์โดยส่วนรวมต่อนักวิชาการศึกษา บุคคลทั่วไป และครูอาจารย์ เป็นอย่างยิ่ง

พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ